

## ПРОТОКОЛ № 1

### засідання секторальної комісії інженерно-технічних заходів цивільного захисту ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі»

м. Київ

14 червня 2023 року

У засіданні взяли участь:

- **Члени Секторальної комісії інженерно-технічних заходів цивільного захисту** (далі також - Секторальна комісія):

- Підгорецький Юрій Юрійович,
- Козленко Артем Миколайович,
- Лещенко Олександр Якович,
- Трунцев Георгій Владиславович,
- Колесник Іван Петрович,
- Гуляєв Максим Сергійович,
- Ковальова Юлія Олександрівна,
- Галайтатий Павло Григорович,
- Васеньов Олег Володимирович,
- Биков Олексій Ернестович,
- Бамбура Андрій Миколайович.

- **Запрошені:**

- Барзилович Дмитро Владиславович, Президент ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі»;
- Кулик Павло Петрович, заступник начальника управління - начальник відділу нормативної та ліцензійної роботи департаменту запобігання надзвичайних ситуацій.

**Відповідно до погодженого раніше порядку денного на засіданні Секторальної комісії:**

1. Надано вітальне слово президенту ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі» Барзиловичу Д.В. Обговорено передумови та причини створення Секторальної комісії та необхідність поглибленого вивчення питань інженерно-технічних заходів цивільного захисту.

2. Заслухано доповідь Голови Секторальної комісії Підгорецького Ю.Ю. стосовно мети діяльності Секторальної комісії, поставлених перед нею завдань та цілей, досягнення бажаного результату, а також основних напрямів діяльності. Здійснено представлення членів Секторальної комісії та обговорено подальший порядок роботи.

3. На розгляд та обговорення винесено наступні питання:

**ПИТАННЯ №1. Актуальні проблеми впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту під час проектування та будівництва об'єктів соціального призначення (закладів освіти, охорони здоров'я тощо).**

Заслухано доповідь Трунцева Г.В. щодо звернень окремих територіальних органів ДСНС України, що надходять на адресу Секторальної комісії, стосовно надання експертними організаціями позитивних висновків за результатом розгляду проектно-кошторисної документації на проведення капітального ремонту і реконструкції об'єктів різного призначення, здійснених без розробки розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (далі також - ІТЗ ЦЗ), із заниженням класу наслідків (відповідальності) об'єктів, на яких здійснюються таке будівництво, а також з іншими порушеннями законодавства та будівельних норм.

Обговорено необхідність та важливість правильності зазначення виду робіт, які виконуються (поточний чи капітальний ремонт) з урахуванням фактичного їх обсягу, а також класу наслідків (відповідальності) об'єктів будівництва з метою подальшого визначення необхідності розробки розділу ІТЗ ЦЗ з урахуванням вимог чинних нормативно-правових актів.

За результатами обговорення членами Секторальної комісії напрацьовані рекомендації експертним організаціям, що мають право на проведення експертизи проектно-кошторисної документації, для врахування їх в роботі, а саме в частині:

1. Перевірки правильності та правомірності віднесення робіт до поточного ремонту. У випадку віднесення робіт до визначених законодавством видів будівництва (реконструкції, реставрації, капітального ремонту, нового будівництва) обов'язковим є здійснення аналізу норм чинного законодавства України щодо розроблення у складі проектної документації розділу ІТЗ ЦЗ та недопустимості видачі позитивних експертних звітів за відсутності такого розділу у випадках, коли він вимагається.

2. Розуміння різних видів захисних споруд цивільного захисту (сховища, протирадіаційні укриття) та споруд подвійного призначення з відповідними властивостями, їх принципових відмінностей та характеристик, недопустимість ототожнення з ними найпростіших укриттів. Розуміння відсутності вимог нормативних документів стосовно найпростіших укриттів та виключення можливості їх проектування і будівництва (облаштування найпростіших укриттів є заходом організаційного характеру, що передбачається з метою нарощування фонду захисних споруд цивільного захисту на особливий період).

3. Аналізу правильності та відповідності вимогам чинних державних будівельних норм, проектних рішень стосовно будівництва споруд подвійного призначення, які на сьогодні можуть мати захисні властивості тільки захисних споруд цивільного захисту, тобто виключно сховищ або протирадіаційних укриттів. Слід звернути увагу на виключення можливості надання позитивних експертних звітів у випадках, якщо споруди подвійного призначення не відповідають встановленим вимогам (наприклад, проектування та будівництво споруди подвійного призначення – найпростішого укриття законодавством, будівельними та іншими технічними нормами не передбачено).

**ПО ПИТАННЮ №1 ОДНОСТАЙНО ВИРІШЕНО:**

1. Сформувати та довести до відома експертних організацій зазначену вище інформацію шляхом розміщення її на офіційному сайті ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі». Рекомендувати експертним організаціям звертати увагу на:

необхідність під час проведення експертизи проектної документації більш ретельно ставитися до правильності визначення класу наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва;

у визначених законодавством випадках залучати до її проведення експертів будівельних з інженерно-технічних заходів цивільного захисту;

особливу увагу приділяти питанням створення (будівництва) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, не допускати випадків надання позитивних експертних звітів на проекти будівництва, що передбачають створення (будівництво) найпростіших укриттів або споруд подвійного призначення – найпростіших укриттів.

2. Запропонувати ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі України»:

підготувати та розмістити на своєму офіційному веб-сайті для широкого обговорення інформацію (публікацію) щодо вимог законодавства стосовно створення (будівництва) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту та недоцільності масового облаштування найпростіших укриттів; у разі виявлення випадків необґрунтованого надання позитивних експертних звітів за результатами розгляду проектної документації, яку виконано з грубими порушенням вимог законодавства, будівельних та інших технічних норм, що діють у сфері цивільного захисту, розглядати питання щодо виключення відповідальних по напряму експертів з членів ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі України», а також щодо направлення звернення до Мінінфраструктури стосовно виключення експертних організацій, які видали такі експертні звіти, з переліку експертних організацій, що мають право проводити експертизу проектно-кошторисної документації.

**ПИТАННЯ №2. Обсяги впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту під час реконструкції та капітального ремонту об'єктів соціального призначення, пов'язаних з виконанням окремих робіт (підвищення енергоефективності, модернізації систем енерго-, тепло-, водопостачання і каналізації тощо).**

Заслухано доповідь Трунцева Г.В. стосовно питань, які надходили на адресу секторальної комісії від експертних організацій та окремих експертів і які пов'язані з визначенням обсягу розділу ІТЗ ЦЗ для різних видів та об'єктів будівництва, а також розробкою розділу при створенні об'єктів фонду захисних споруд.

Обговорено актуальність та доцільність визначення обсягів врахування вимог ІТЗ ЦЗ в залежності від виду будівництва, його обсягів тощо.

### **ПО ПИТАННЮ №2 ОДНОСТАЙНО ВИРІШЕНО:**

1. Рекомендувати ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі» розглянути можливість звернення до Мінінфраструктури як до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері будівництва, та ДСНС України як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, з проханням надання роз'яснень щодо визначення обсягів врахування вимог ІТЗ ЦЗ в залежності від виду будівництва, його обсягів тощо, а також доцільності та обсягів розроблення розділу ІТЗ ЦЗ при будівництві захисних споруд цивільного захисту.

За результатами проведеної роботи рекомендувати ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі України» підготувати та розмістити на веб-сайті узагальнені практики та рекомендації із зазначеного питання.

2. Підготувати від Секторальної комісії пропозиції щодо доповнення чинних нормативно-правових актів та/або нормативних документів відповідними положеннями стосовно обсягів розроблення розділу ІТЗ ЦЗ в залежності від виду будівництва, обсягів та інших критеріїв та рекомендувати ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі» направити їх на розгляд до Мінінфраструктури та ДСНС.

3. Забезпечити подальший збір та узагальнення Секторальною комісією пропозицій щодо вказаних питань для їх опрацювання з метою забезпечення єдиного підходу для всіх учасників процесу проектування і будівництва.

**ПИТАННЯ №3. Визначення єдиних вимог (рекомендацій) щодо складу та змісту запиту на отримання від ДСНС інформації з цивільного захисту, спрямованої на врахування інженерно-технічних заходів цивільного захисту у містобудівній та проектній документації об'єктів будівництва.**

Заслухано доповідь Трунцева Г.В. стосовно відсутності єдиного підходу до надання територіальними органами ДСНС інформації з цивільного захисту, зокрема спрямованої на врахування вимог ІТЗ ЦЗ у складі проектної документації об'єктів будівництва, на запити суб'єктів господарювання.

Заслухано інформацію Лещенка О.Я. та Колесника І.П. щодо непоодиноких випадків неврахування або неповного врахування замовниками та виконавцями проектної документації інформації з цивільного захисту, наданої територіальними органами ДСНС та/або місцевими державними адміністраціями інформації, під час розроблення розділів ІТЗ ЦЗ до вищезазначеної документації.

Зазначено, що на сьогодні положення чинного законодавства України не містять чітких вимог щодо форми та змісту відповідного запиту, а також вичерпного переліку інформації та документів, що мають до нього додаватися.

Підкреслено необхідність врегулювання даних питань з метою забезпечення єдиного підходу для всіх учасників процесу, зокрема оформлення запиту і надання відповіді на нього, подальшого контролю за врахуванням наданої інформації під час розроблення розділів ІТЗ ЦЗ.

### **ПО ПИТАННЮ №3 ОДНОСТАЙНО ВИРІШЕНО:**

1. Рекомендувати ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі» розглянути можливість звернення до ДСНС з проханням:

встановлення для усіх своїх територіальних органів єдиних та зрозумілих вимог до процедури надання інформації з цивільного захисту на запити фізичних та юридичних осіб, а також визначення обґрунтованих на законодавчому рівні вимог до змісту таких запитів;

надання роз'яснення із зазначеного питання для запровадження єдиного підходу для всіх учасників містобудівного процесу.

2. Рекомендувати ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі» підготувати та розмістити на своєму офіційному веб-сайті публікацію стосовно доцільності звернення суб'єктів господарювання до ДСНС та її територіальних органів за отриманням інформації з цивільного захисту, зокрема спрямованої на розроблення розділу ІТЗ ЦЗ і важливості її безпосереднього врахування.

4. Під час засідання Секторальної комісії було також обговорено **ІНШІ ПИТАННЯ, не включені до погодженого порядку денного**, а саме:

4.1. Доцільність спільної підготовки та надання рекомендацій і роз'яснень відповідним уповноваженим органам містобудування та архітектури, що видають містобудівні умови та обмеження, щодо правильності та повноти зазначення у містобудівних умовах та обмеженнях інформації стосовно розробки ІТЗ ЦЗ у відповідності до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», недопустимість вживання формулювання «розробити відповідно до чинних норм».

4.2. Необхідність запровадження дієвого механізму для притягнення до передбаченої чинним законодавством відповідальності тих учасників процесу проектування і будівництва, які порушують встановлені правила. Зокрема, але не виключно, звернули увагу щодо відповідальності експертів і експертних організацій та підкреслили необхідність посилення контролю зі сторони ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі» та органів з сертифікації персоналу, акредитованих в НААУ, щодо діяльності експертів, сертифікати яким було видано, у випадку допущення ними у своїй діяльності грубих або системних порушень вимог законодавства.

4.3. Усунення суперечності положень пункту 5.50 ДБН В.2.2-15:2019, з урахуванням редакції Зміни № 1, положенням статті 32 Кодексу цивільного захисту України. Вказаною статтею Кодексу цивільного захисту встановлено перелік осіб, які підлягають укриттю в сховищах, і осіб, які підлягають укриттю в протирадіаційних укриттях. Перелік осіб, які підлягають укриттю у сховищах, є вичерпним, з чого вбачається, що укриття мешканців житлових будинків міст, віднесених до груп цивільного захисту, та інших населених пунктів передбачено саме в протирадіаційних укриттях або спорудах подвійного призначення з захисними властивостями протирадіаційних укриттів.

Водночас ДБН В.2.2-15:2019 містить положення про те, що у складі житлових будинків у межах території населеного пункту, віднесеного до відповідної групи з цивільного захисту, для укриття мешканців (населення), необхідно передбачати улаштування споруд подвійного призначення із захисними властивостями сховищ.

Під час обговорення одностайно було підтримано позицію, що вищу силу мають норми Кодексу цивільного захисту України як законодавчого акту, при цьому наголошено, що будівельні норми, відповідно до Закону України «Про будівельні норми», не містять правових норм.

Лещенком О.Я. було повідомлено, що ДСНС вже направлено відповідне звернення до Мінінфраструктури та опрацьовується питання щодо усунення зазначеної суперечності норм технічного характеру положенням нормативно-правового акту і внесення відповідних змін до ДБН В.2.2-15:2019 з метою приведення їх положень у відповідність до вимог законодавства.

5. Заслухано Підгорецького Ю.Ю. щодо подальшого порядку роботи. Про дату та час наступного засідання Секторальної комісії, яке має відбуватися в офлайн-режимі з можливістю долучитися також онлайн, всіх членів буде повідомлено електронними листами. У випадку необхідності обговорення питань, передбачених даним протоколом та які мають бути опрацьовані за результатом поточного засідання, з метою оперативності можливим є організація позачергового онлайн-засідання Секторальної комісії.